Cristina Andersson, Airo Island ry, kirjallinen asiantuntijalausunto valtioneuvoston selvityksestä Komission tiedonanto: Tekoäly Euroopassa (E 38/2018 vp).

Komission tiedonannossa tekoälyn kehittämisen tavoitteiksi asetetaan:

1) EU:n teknologisen ja teollisen kapasiteetin vahvistaminen ja tekoälyn käyttöönoton tukeminen kansantaloudessa;
2) valmistautuminen tekoälyn tuomiin sosioekonomisiin muutoksiin;
3) varmistaa sopiva eettinen ja lainsäädännöllinen kehys

Tavoitteet ovat samansuuntaiset Sosiaali- ja terveysministeriön ***Kansallinen hyvinvoinnin AiRo*** -ohjelman eli #hyteairo'n kanssa.

Tiedonannossa on kerran mainittu ”tekoälyrobotti”, jonka autonomistuminen on todettu. On kuitenkin tärkeää painottaa robottien osuutta kehityksessä vahvemmin, sillä juuri ne tuovat tekoälyn ihmisten arkeen fyysisen toiminnan ja tekojen kautta. Myös ”autonominen auto” on robotti, joka toimii ihmisten joukossa fyysisessä maailmassa omaten oman tietoisuuden ja kyvykkyyden valita toimintansa tavoitteen saavuttamiseksi. Kasvava laji on kotona, esimerkiksi vanhusten tai vammaisten hoidon apuna, toimivat monitoimirobotit, jotka toiminnallisuuden lisäksi voivat välittää dataa esimerkiksi terveyskeskuksiin. Datan määrä voi olla valtaisaa, riippuen sensoreiden määrästä ja asetuksista. Yhä useammin puhutaankin ”extreme datasta” ”big datan” sijaan.

Robottien (myös autojen) haavoittuvuudesta on erityisesti mainittava kyberuhkat, jotka voivat johtua hakkeroinnista tai internetyhteyksien katkeamisesta. On välttämätöntä korostaa, että roboteilla täytyy olla riittävästi *lähiälyä* (edge intelligence), jotta se pystyy vähintäänkin suorittamaan käsillä olevan tehtävän turvallisesti loppuun. Robotin on myös kyettävä itsenäisesti katkaisemaan yhteydet havaitessaan kyberhyökkäyksen tai häiriöitä yhteyksissä. Varsinkin vaativissa tehtävissä (esim. liikenteessä toimivat robotit tai ihmisiä palvelevat vahingoittamiseen pystyvät, esim. painavat tai kädelliset, robotit) on erityisen tärkeää, että robotti voi toimia oman tekoälynsä ja sensorikapasiteettinsa avulla.

Suosittelen, että lähiäly (edge intelligence/edge computing) lisätään tiedonantoon ja kehitystyöhön suosittaen lähiälyn sisällyttämistä tuleviin suosituksiin ja standardeihin.

Tekoälyn etiikan ja sosioekonomisen muutoksen osalta pidän sekä tiedonantoa, että Suomessa hallituksen toimesta käytävää keskustelua hyvänä. Näen, että keskustelu jatkuu ja luo hyvän pohjan uudelle lainsäädännölle. Sosioekonomiseen osioon lisäisin kuitenkin kysymyksen ihmisen muuttumisesta, kun robotteihin suhtautuminen kehittyy ihmismäiseksi. Jo nyt ihmiset pitävät robottia hyvänä seuralaisena ja antavat niille ihmisen nimiä. Tällä on valtavaa merkitystä esimerkiksi yksinäisyyden hoidossa tai muistisairaiden potilaiden hoidossa sekä jatkossa myös ihmisten välisessä toiminnassa ja vuorovaikutuksessa. Suosittelen lisäämään kohdan, jossa erikseen mainitaan sosiaalisten robottien merkitys kokonaisuudessa, erityisesti näkökulmasta, jossa ihmisen merkitys korostuu hoivatyössä.

Helsingissä 30.9.2018

Cristina Andersson

Hallituksen jäsen

Airo Island ry.

Hyteairo -ohjelman koordinaattori ja konsultti